

Perde!!! Sokaklar Dünyanıdır, Yürüyerek aşınmaz... Evet, Bir Diktatör Ülkesinin Trajikomik Okuma Serüveni

Neşeyle Kederin Burun Buruna Geldiği Bir Direniş Rehberi

Sviatlana Tsikhanouskaya kendi anlatımı ile bu satırları okurken, yüzümdeki tebessümle birlikte sanki bir tiyatro sahnesinde, Türkiye’de sahnelenmiş ya da sahnelenecek bir dış kökenli direniş oyununun meraklı izleyicisi gibi hissettim kendimi. Belki siz de bu satırlarda kendinize bir koltuk bulur, ister alkışlar, ister sessizce perdeyi kapatırsınız; işte tam da burada, yazının neşe ve kederle örülü trajikomik atmosferi okuru sahneye çağırıyor. Benim için bu hikaye, gülümsemenin ve kafa karışıklığının yan yana olduğu bir seyirlikti; seversiniz yahut bir kenara bırakırsınız, o kısmı sizin takdirinize bırakıyorum.

Öyle bir makale var ki, okuyanı önce şaşkına çeviriyor, ardından kara mizahın sarp yamaçlarında takla attırıyor: “Bir diktatöre nasıl direnilir???” Sorunun sonundaki üç soru işareti, içimdeki o sonsuz merak ile ironiyi ele vermeye çalıştım, Saygın okurlarım, şu uyarıyı da yapıyorum: “Burası ciddi bir mesele, ama ciddiyetin içinde gizlenen komediyi kaçırma!” O yüzden ister beğenin ister beğenmeyin, bu rehberi trajikomik satırlarla okuma iddiası taşıyorum; çünkü evet, okuyorum, hem de gülümsedikçe gözlerim dolarak...

Maskelerin Ardında Direniş

Bir diktatöre direnmenin yollarını anlatan bir makaleye başlamak, insanı önce tuhaf bir endişeye, sonra ise farkında olmadan bir gülümsemeye sürüklüyor. Çünkü diktatörlük, çoğu zaman karanlık bir gölge gibi toplumu sararken, onun karşısında duranların halleri de trajikomik bir tabloyu andırıyor. Zira baskı ile ironi, korku ile mizah yoldaş olur; bir diktatör, kendi ciddiyetinin yükü altında ezilirken, halk bazen direnişi en basit şekalarda bulur.

Birinci Perde: Cesaretin Komiği

Diyelim ki bir sabah uyandınız ve ülkeniz “dikkat, diktatör var!” tabelalarıyla donatılmış. Önce düşünürsünüz: “Direnmek mi? Şaka mı yapıyorsunuz, kahvemi yeni içtim.” Ama işin şakası bir yana, makale, sıradan insanların kahramanlık serüvenine davet ederken, olayların absürtlüğüyle okuru gülümsetiyor.

Bir yurttaş olarak ilk adımınız ne olmalı? “Sakin ola yüksek sesle gülmeyin!” Çünkü diktatörün mizah anlayışı, buzlu bir göl kadar kaygandır ve en ufak gülücükte çatlayabilir.

Makalenin önerisi ise şu: “Kahkahalarınızı yastığınız içine saklayın, sloganlarınızı eklemek arasına sıkıştırın.” Yani direnişin ilk kuralı: Ciddiyeti korurken, içten içe kahkahayı çoğaltmak!

İkinci Perde: Direnişin Bürokrasiyle Dansı

Direnişin bir diğer trajikomik yönü, bürokrasiyle kurulan o tuhaf ilişkidir. Makaleye göre, bir dilekçe yazmak bazen en cesur direniştir ama dikkat edin, yanlış virgül kullanırsanız “tehlikeli fikir!” etiketiyle damgalanabilirsiniz. O an, kelimelerle yapılan satrançta vezirin düşmesi kadar sarsıcıdır. Fakat komik olan şudur: Diktatörlükte, en ufak bir resmi evrak, direniş manifestosuna dönüşebilir. Daktilolar, yazıcılar ve klavyeler, özgürlüğün gizli kahramanlarıdır.

Ve evet, bir halkın kolektif mizahı, bazen bir imza kampanyasında, bazen de yanlışlıkla çoğaltılan bir afişte ortaya çıkar. “Yanlışlıkla” diyorum çünkü bazen en büyük direniş hareketi, bir dosya yanlışlıkla bir e-posta grubuna gönderildiğinde başlar. İşte tam burada, trajedinin gölgesinde filizlenen mizah yeniden sahne alır.

Üçüncü Perde: Sembolün Gücü ve Mizah

Makale diyor ki: “Direnişin en güçlü silahı, sembollerdir.” Fakat sembol yaratmanın da kendine özgü bir mizahı vardır. Mesela bir patates, bir gözlük ya da bir kedi, bir anda özgürlüğün simgesi olabilir. Diktatörlüklerin bu sembollere verdiği aşırı tepki, zaten başlı başına bir komedi konusudur.

Bir gün, bir patatesin üzerine gözlük taktığınızda ve sokaklarda gezdirdiğinizde, halk arasında “gizli mesaj mı var?” fısıltıları başlar. Diktatör ise bu “tehlikeli patates”e el koyar, ardından resmi açıklama gelir: “Patatesler provoke ediyor!” İşte tam da burada, trajikomedinin zirveye ulaşır.

Dördüncü Perde: Korkuyla Dalga Geçmek

Korku, diktatörlüklerin sürdürülmesinin başlıca aracıdır. Ancak makale, korku ile başa çıkmanın en iyi yolunun onu gülünç hale getirmek olduğunu anlatıyor. Yani, bir diktatörün yasakladığı kelimeleri şarkı sözlerine saklamak, karikatürlerdeki balonlara fısıldamak, sloganları tatlı bir kekin üstüne yazmak...

Korkuyla dalga geçmek, bir anlamda kendi gölgene gülmektir. Çünkü en büyük karanlık, bazen en küçük mum ışığında kaybolur. Diktatörün ciddiyeti, halkın mizahı karşısında tuzla buz olabilir. Direnişin trajik tarafında gözyaşı, mizahi tarafında ise gözyaşlarıyla karışmış kahkahalar vardır.

Beşinci Perde: Sessizliğin Yankısı

Çoğu zaman, direnişin en etkili yolu sessizliktir. Ama bu sessizliğin bile trajikomik bir tarafı vardır. Makalede örnekle; bir gün herkes aynı anda susar ve diktatör ne yapacağını şaşırır. “Neden susuyorsunuz?” diye sorduğunda, cevap gelmez. Sessizlik, bir protesto biçimi olur, ama aynı zamanda absürd bir tiyatro oyununa dönüşür. Diktatörün, her sessizliği “tehlike” olarak algıladığı anlar, mizahın ve trajedinin tam kesişim noktasıdır.

Altıncı Perde: Direnişin Küresel Yansımaları

Makale, diktatörlere direnişin evrensel dilini de unutmaz. Dünya tarihinde, mizahla karışık direnişin yüzlerce örneği vardır. Polonya’da bir ördek, Şili’de bir elma, Türkiye’de bir tencere-tava... Her toplum, kendi mizahını ve sembolünü yaratır.

Küresel direniş, dayanışmanın da trajikomik bir yansımasıdır. “Bir diktatöre direnmenin yolu, WhatsApp grubunda yanlışlıkla gönderilen bir sticker’dan da geçebilir!” der makale. Ve aslında, toplumsal mizah sınır tanımaz; bir ülkede başlayan bir espri, kısa sürede bir başka ülkenin meydanlarında yankı bulabilir.

Direnişte Gülmek Cesaret İster

Evet ,

Sonunda ister beğenin ister beğenmeyin, “Bir diktatöre nasıl direnilir???” sorusunun cevabının, trajikomik bir okuma ile daha anlamlı olduğunu fark ediyor musunuz? Çünkü bazen en büyük direnç, gülümsemekte, en etkili karşı duruş, mizahı sürdürmekte gizlidir.

Makale şunu fısıldıyor: “Direniş, sadece büyük kahramanlıklarla değil, küçük gülücüklerle ve ince ironilerle de yükselir.” Bir diktatöre nasıl direnileceğini bilmek, trajedilerle örülü bir coğrafyada bile hayatın mizahını unutmamaktır. Gözyaşları ve kahkahalar arasında salınan bu makale, sizi hem düşündürür hem de “evet, okuyorum, çünkü başka türlü direnmek mümkün değil” dedirtir.

Ve perde kapanırken, salonda hala hafif bir gülümseme ve derin bir düşünce kalır. Direnişin trajikomik öyküsü, anlatıldıkça çoğalır, çünkü her anlatan, içine biraz daha umut ve mizah katar.

Tehlikeli Yakınlık ve İkiyüzlülük Üzerine Bir Metafor vardır..

“Yılana sarılmak” deyimi, Türkçede nadiren duyulan fakat oldukça çarpıcı bir metafordur. Yılan, kültürel olarak çeşitli toplumlarda tehlike, sinsi davranış ya da güvenilmezlik ile özdeşleştirilir. “Sarılmak” ise genellikle sevgi, yakınlık ya da güven anlamı taşır. Bu iki kelimenin birleşimi ise, yüzeyde bir yakınlık ya da sıcaklık hissi verse de, altında tehdit, tehlike veya ikiyüzlülük barındıran bir ilişki biçimine işaret eder.

Yılan, tarih boyunca mitolojilerde ve edebiyatta genellikle kötücül bir sembol olarak yer bulmuştur. Eski zamanlardan beri, “yılan gibi” olmak; sinsi, gizli niyetleri olan, çabuk yön değiştiren anlamları taşır. Sarılmak ise genelde olumlu bir eylemdir. Fakat bir yılanın sarılması, zehrini ya da gücünü gizleyerek kurbanına yaklaşmasını ifade edebilir.

- **Tehlikeli Yakınlık:** Bir kişi, gerçek niyetini gizleyerek başkasına dostça yaklaşır; fakat aslında zarar vermek, manipüle etmek veya avantaj kazanmak ister.
- **İkiyüzlülük:** Bir toplulukta ya da sosyal ilişkilerde, birinin dostça görünen ama altında sinsi amaçlar barındıran davranışlarını tanımlar.
- **Baskı Altında Sevgi:** Bazen, zorlayıcı ve bunaltıcı şekilde, karşısındakini kendi etkisi altına almak isteyen birini ifade eder.
- **Bir iş ortamında,** birinin sürekli yardım teklif edip, aslında gizlice rekabet etmek ya da zarar vermek istemesi “yılana sarılmak” olarak nitelendirilebilir.
- **Sosyal ilişkilerde,** birinin dostça yaklaşırken fırsat kollaması bu deyimle anlatılabilir.
- **Diktatörlük,** otoriter rejimler gibi toplumsal bağlamlarda, halkı sahte bir sıcaklıkla etkisi altına almaya çalışan liderin tavrı bu metaforla betimlenebilir.

Türk edebiyatında ve halk söyleminde yılan genellikle kötülük ve sinsi niyetlerin sembolüdür. Bir kişiye ya da duruma “yılan gibi sarılmak”, hem bir bağımlılık hem de bir tehdit içerir. Bu, dostluk maskesi altında gizlenen düşmanlık ya da tehlikenin şiirsel bir biçimde ifadesidir.

“Yılana sarılmak”; yüzeyde dostluğu ve yakınlığı, derinde ise gizli tehditleri, ikiyüzlülüğü ve manipülasyonu barındıran, dikkatle incelenmesi gereken ilişkileri betimler. Bu deyim, insan ilişkilerinin karmaşıklığını ve bazen saklı tehlikelerini etkileyici bir şekilde anlatır.

Çıkarlar, Yardım ve "Yılana Sarılmak" Üzerine Bir Değerlendirme

Siyasi Gerçeklikte Dostluk ve Tehlike Arasındaki İnce Çizgi

Uluslararası ilişkiler tarihinde, ülkeler ve toplumlar arasındaki yardımların çoğu zaman koşulsuz bir iyilikten ziyade, arka planda belirli çıkarların gözetildiği bir gerçekliktir. Kimi zaman “insani yardım” başlığı altında sunulan destekler, ekonomik, siyasi ya da stratejik amaçlarla şekillenmiş olabilir. Batılı toplumlar da, doğu blokları da, yardım elini uzatırken geleceğe dair kendi menfaatlerini gözetmekten geri durmazlar. Bu, sadece günümüzün değil, tarihin her döneminde karşılaşılan bir yaklaşımdır.

Benim her zaman belirttiğim gibi, hiçbir ülke, başka bir ülkeye veya halka, kendisi için bir çıkar görmeden, uzun soluklu ya da ciddi bir yardımda bulunmaz. Bu çıkar bazen doğrudan olabilir; doğal kaynaklar, stratejik konum veya ekonomik avantajlar gibi. Bazen

ise daha dolaylıdır; uluslararası arenada söz sahibi olma, rakip güçlerin etkisini dengeleme veya kendi kamuoyunda olumlu bir imaj yaratma gibi.

İşte bu noktada, siyasi direnişlerde veya toplumsal mücadelelerde dışarıdan gelen yardımların “karşılıksız” olduğuna inanmak, gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Her yardım eli, ardında bir beklenti, bir strateji veya en azından bir karşılık umudu taşır.

Burada devreye giren “yılana sarılmak” deyiimi ise, tam da bu tür durumların şiirsel ve uyarıcı bir ifadesidir. Bir bataklıkta, çaresizlik içinde kalan birinin, kurtuluş umuduyla bir yılana sarılması gibi; baskı altındaki toplumlar da bazen tehlikeli, sinsî ya da güvenilmez aktörlerden medet umabilir. Fakat unutulmamalı ki, yılanın sarılması sıcaklığın değil, tehlikenin ve gizli niyetlerin habercisidir.

Direnîşin trajikomik yanına işaret eden bu önerme, aslında hikmetli bir uyarı da içerir: Zor zamanlarda, dostluk maskesi takanların gerçek niyetlerini görmek, kısa vadeli kazanımlar uğruna uzun vadeli tehlikelere kapı açmamak gerekir. Elbette, hangisinin doğru ya da yanlış olduğu, içinde bulunulan koşullara, toplumsal mücadeledeki dengelere ve uzun vadeli vizyona bağlıdır.

Sonuçta, “bataklıkta bile olsanız yılana sarılmamak” bir ilke olarak benimsendiğinde, belki de daha kalıcı, sağlam ve güvenilir yolların inşasına vesile olabilir. Fakat her toplum ve her direniş, kendi yolunu ve tercihini inşa etmek zorundadır. Bu yüzden son söz yine siz değerli okurlara bırakıyorum: Kısa vadeli kazançlar için tehlikeli dostluklara mı yönelmeli, yoksa riskleri göze alıp daha uzun ve meşakkatli bir yolu mu tercih etmeli?

Karar, her zaman olduğu gibi, toplumsal bilince ve ortak iradeye aittir.

İşte O Yorumsal Makale; Belarus'un Demokratik Muhalefeti: Ortaya Koydukları ve Zafer İçin Gerekenler

Direnîşin Kırılğan Cesareti, Mizahın Gücü ve Hakikatin Peşinde Bir Yolculuk

Belarus'un demokratik muhalefeti, Avrupa'nın en izole ve otoriter rejimlerinden birine karşı verilen cesur bir mücadeleyi temsil ediyor. Bu mücadelenin hikâyesi, tıpkı bir trajikomik tiyatro oyunu gibi hem gözyaşlarıyla hem de kahkahalarla örölüyor; çünkü baskının karanlığında mizah, umut ve dayanışma yeniden doğuyor.

Bir Direnişin Anatomisi: Belarus'ta Demokrasi Mücadelesi

Belarus, 1994'ten bu yana "son Avrupalı diktatör" olarak anılan Alexander Lukashenko'nun yönetiminde. Seçimlerin 'teatral' bir biçimde sonuçlandığı, muhaliflerin baskı altında tutulduğu ve sivil toplumun susturulmaya çalışıldığı bir ortamda bile, demokratik muhalefet umut üretmeye devam ediyor. Peki bu muhalefet neyi ortaya koyuyor ve neden dünyanın dört bir yanında yankı buluyor?

Toplumsal Cesaretin Yükselişi

Belarus'un muhalefet hareketi, öncelikle toplumun sıradan bireylerinden güç alıyor. Öğrenciler, işçiler, öğretmenler, sanatçılar ve hatta emekliler... Her biri, baskıcı sisteme karşı kendi küçük alanlarında sesini yükseltmeyi bir görev biliyor. 2020'deki seçimlerin ardından başlayan kitlesel protestolar, Belarus halkının sessizliğinin yankısı oldu; meydanlarda toplanan binler, "yaşasın Belarus!" diye haykırırken, bir yandan da ironik pankartlarla, neşeli şarkılarla ve mizahi sloganlarla korkudan arınmış bir kolektif kimlik inşa etti.

Bazı protestocular elma, ördek veya tencere gibi sembollerle sokaklarda yürüdü; çünkü mizah, baskının dilini bozan, ona karşı bir zırh işlevi üstlenen en güçlü silahlardan biri oldu. Diktatörün ciddiyetine karşı toplumsal gülücükler, Belarus'ta da tıpkı Polonya, Şili ve Türkiye'de olduğu gibi direnişin evrensel bir diline dönüştü.

Yaratıcı Protesto ve Sembolizm

Belarus muhalefeti, dünyaca tanınan liderlere sahip olmasa bile, kolektif yaratıcılığıyla dikkat çekiyor. Sembolizm, protestoların merkezinde yer alıyor. Beyaz-kırmızı-beyaz bayraklar, tıpkı bir tiyatro perdesinin açılışı gibi meydanlarda dalgalanıyor. Kadınlar çiçeklerle barikat kuruyor; kitleler WhatsApp ve Telegram gruplarında esprili stickerlarla organize oluyor. Her sembol, bir hikâye anlatıyor: "Biz buradayız, susmuyoruz ve gülüyoruz!"

Baskı arttıkça mizah da çoğalıyor: Polis zorbalığına karşı, dev balonlar veya absürd kostümlerle yapılan eylemler, Belarus'un direniş hafızasında unutulmaz sahnelerle dönüşüyor. Sessizlik bile bir protesto biçimi oluyor; tüm bir meydan aynı anda susunca, diktatör ne yapacağını, neyi yasaklayacağını bilemiyor. Belarus hikâyesi, ironiyi ve absürdü birleştirerek, otoriterliğin en büyük düşmanının yaratıcılık olduğunu gösteriyor.

Kadınların Liderliği ve Toplumsal Dönüşüm

Belarus'un demokratik muhalefesinde kadınlar başrolde. Sviatlana Tsikhanouskaya ve Maria Kolesnikova gibi isimler, korkusuzca meydanlara çıkıp "değişim" talep ederken, kadınların ortaklaşa yürüttüğü dayanışma ağları, protestoların başarısında kilit rol

oyunuyor. Bu liderler, yalnızca siyasi arenada değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümün de öncüsü. Kadınların barışçıl, mizahi ve yaratıcı direnişi, Belarus'un geleceğinde umut ışığı olarak parlıyor.

Dijital Direnişin Gücü

Belarus'ta internet ve sosyal medya, muhalefetin nefes aldığı bir başka alan. Devletin medya üzerindeki sıkı kontrolüne karşı, dijital platformlar alternatif bir 'gerçeklik' oluşturuyor. Aktivistler, Telegram gibi uygulamalarda mizahi içerikler paylaşıyor, organize oluyor ve bilgi akışını sağlıyor. Bir ülkede başlayan bir espri, kısa sürede başka bir ülkenin meydanlarında yankı bulabiliyor. Dijital mizah, Belarus'ta direnişin hem sınır tanımaz hem de zamansız bir niteliğe kavuşmasını sağlıyor.

Zafer İçin Nelere İhtiyaç Var?

Her büyük direniş gibi, Belarus'un demokratik muhalefetine de kazanmak için bazı temel ihtiyaçları var. Bu ihtiyaçlar, sadece siyasal stratejiyle değil, toplumsal psikolojiyle, uluslararası dayanışmayla ve öz güvenle şekilleniyor.

(1.) Toplumsal Dayanışma ve Süreklilik

Direnişin en önemli yapıtaşı, toplumsal dayanışmanın kesintisiz sürdürülmesi. Korkunun yerini mizaha, sessizliğin yerini birlikte gülmeye bırakacak kolektif bir ruh gerekiyor. Herkesin kendi gölgesine gülmesi, baskıya karşı en büyük direnç. Protestoların sürekliliği, rejimin panzehiri.

(2.) Uluslararası Destek ve Farkındalık

Belarus muhalefetine başarı, uluslararası toplumun dikkatine ve desteğine de bağlı. Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve sivil toplum kuruluşları, Belarus halkının demokratik taleplerini güçlendirecek diplomatik ve ekonomik baskılar uygulayabilir. Yurt dışındaki Belaroslular, çeşitli ülkelerde dayanışma ağları kurarak, mücadelenin küresel sesini yükseltebilir.

(3.) Alternatif Medya ve Bilgi Akışı

Devletin sansürüne karşı, bağımsız medya kuruluşları ve sosyal ağlar kritik önemde. Doğru bilgiye ulaşmak, gerçekleri paylaşmak ve propaganda ile mücadele etmek için alternatif iletişim kanallarının güçlendirilmesi şart. Her "yanlılıkla gönderilen sticker" bile bir protesto biçimi olabilir; mizah, gerçeğin yayılmasının en etkili yolu.

(4.) Stratejik Liderlik ve Kararlı Organizasyon

Muhalefet, karizmatik ve stratejik liderlere ihtiyaç duyuyor. Sviatlana Tsikhanouskaya gibi figürler, hem içeride hem de dışarıda Belarus'un özgürlük mücadelesini temsil etmeye

devam etmeli. Direniş hareketinin iyi organize edilmiş, şiddet dışı ve kapsayıcı olması, başarının anahtarı.

(5.) Ekonomik ve Sosyal Alternatifler

Toplum baskı altında yaşarken, ekonomik alternatiflerin ve sosyal güvenliğin güçlendirilmesi gerekiyor. İşsizliğe, yoksulluğa ve belirsizliğe karşı, muhalefetin sunduğu umut dolu bir gelecek vizyonu, halkı mücadeleye katılmaya teşvik eder.

(6.) Sanatın, Mizahın ve Yaratıcılığın Sürdürülmesi

En büyük karanlıklar, en küçük mum ışığında kaybolur. Belarus muhalefetine, mizah ve yaratıcılıkla karanlığı dağıtma gücü hiç azalmamalıdır. Şarkılar, şiirler, karikatürler ve absürd performanslar, toplumsal psikolojiyi onarır, korkunun zincirini kırar.

Direnişte Umut ve Mizahın Sesi

Belarus'un demokratik muhalefeti, yalnızca politik bir hareket değil; aynı zamanda toplumsal bir uyanıştır. Bu uyanış, trajedilerle örülü bir coğrafyada bile mizahı ve umudu unutmayanların hikâyesidir. Direnişin trajikomik öyküsü, anlatıldıkça çoğalır; çünkü her anlatan, içine biraz daha umut ve mizah katar. Belarus'ta perde kapanırken, salonda hâlâ hafif bir gülümseme ve derin bir düşünce kalır. Zafere giden yol, gözyaşları ve kahkahalar arasında, küçük gülümsemelerden ve ince ironilerden geçiyor.

Demokratik muhalefet, büyük kahramanlıkların ötesinde, günlük yaşamın küçük direnişlerinde de şekilleniyor. Belarus halkı gülmeye devam ettikçe, özgürlük umudu da büyümeye devam edecek.

Avrupa Birliği, Ukrayna ve Rusya arasında sıkışmış Belarus, uzun yıllardır dışarıdan bakıldığında çoğu zaman Rusya'nın gölgesinde kalan, çoğunlukla bir "uzantıdan" ibaret olduğu düşünülen bir ülke olarak algılandı. Bu algı, büyük ölçüde, ülkeyi 1994'ten bu yana demir yumrukla yöneten Alexander Lukashenko'nun otoriter rejiminden kaynaklanıyor. Lukashenko'nun yönetimi; hileli seçimler, sistematik baskı, devlet şiddeti ve Kremlin ile Pekin'e giderek artan bağımlılık gibi karanlık başlıklarla anılıyor.

Ancak, beş yıl önce Belaruslular tarihlerinde yeni bir sayfa açtılar. 2020'de Lukashenko'nun altıncı dönemi için yeniden aday olmasına karşı ben de Belarus cumhurbaşkanlığı seçimlerine katıldım. Açıkçası, seçimleri kazanmayı beklemiyordum; daha önceki tüm yarışmalarda usulsüzlük yapılmıştı ve sistem değişmemişti. Ancak mesajım—siyasi mahkumların serbest bırakılması, baskının sona erdirilmesi, gerçek seçimler ve hukukun üstünlüğünün yeniden tesisi—ülkede derin bir yankı uyandırdı. Bağımsız gözlemciler göre, Belaruslular büyük bir çoğunlukla değişim istedi. Lukashenko kendisini galip ilan ettiğinde ise ülke, modern tarihinin en büyük barışçıl

ayaklanmasına sahne oldu. Yaklaşık 1,5 milyon insan, Belarus şehirlerinin sokaklarını doldurarak değişim talebini gür bir sesle dile getirdi.

Aslında siyasetle bir ilgim yoktu; İngilizce öğretmeniydim ve oğlumun işitme engeline destek olmak için zamanımı ailesine adamıştım. Eşim Siarhei Tsikhanouski, diktatörlük altındaki yaşamı gözler önüne seren bir blog yazarı ve toplumun sesi olarak tanınıyordu. 2020 Mayıs'ında cumhurbaşkanlığı adaylığını açıkladığında, rejim onu birkaç gün içinde tutukladı. Onun yerine aday olmam hırs değil, sevgiden kaynaklanıyordu.

Protestolar karşısında rejimin cevabı acımasız oldu: kitlesel tutuklamalar, yaygın işkence ve halkı sindirmeye yönelik bir korku politikası. On binlerce insan gözaltına alındı, yüzlercesi şiddete maruz kaldı ve ben de birçokları gibi sürgüne zorlandım. Yine de, bu ayaklanma rejimin temelini sarstı. Eğer Vladimir Putin'in müdahalesi olmasaydı, bu gösteriler belki de başarıya ulaşacaktı. Şubat 2022'de Ukrayna'nın işgali için Belarus'u bir askeri üs haline getirmek isteyen Putin, Lukashenko'yu destekleyerek hem askeri hem mali anlamda müdahale etti; böylece Belarus, adeta Kremlin'in bir uzantısı haline geldi. Bugün ülkede dokuz milyon insan, doğrudan kendilerine değil, Moskova'ya hesap veren bir otorite tarafından yönetiliyor.

Devletin sansürüne karşı, bağımsız medya kuruluşları ve sosyal ağlar kritik önemde. Doğru bilgiye ulaşmak, gerçekleri paylaşmak ve propaganda ile mücadele etmek için alternatif iletişim kanallarının güçlendirilmesi şart. Her "yanlışlıkla gönderilen sticker" bile bir protesto biçimi olabilir; mizah, gerçeğin yayılmasının en etkili yolu.

Evet,

Belarus'un demokratik muhalefeti, yalnızca politik bir hareket değil; aynı zamanda toplumsal bir uyanıştır. Bu uyanış, trajedilerle örülü bir coğrafyada bile mizahı ve umudu unutmayanların hikâyesidir. Direnişin trajikomik öyküsü, anlatıldıkça çoğalır; çünkü her anlatan, içine biraz daha umut ve mizah katar. Belarus'ta perde kapanırken, salonda hâlâ hafif bir gülümseme ve derin bir düşünce kalır. Zafere giden yol, gözyaşları ve kahkahalar arasında, küçük gülümsemelerden ve ince ironilerden geçiyor.

Her ne kadar Lukashenko'nun baskıcı aygıtı protestoları bastırmayı başarmış olsa da, Belarusluların içindeki özgürlük arzusu sönmüş değil. Sürgünde yaşayan bizler ve ülke dışında örgütlenen meslektaşlarım, vatanımızı özgürleştirmek ve yeniden inşa etmek için var gücümüzle çalışıyoruz. Bu amaçla, rejimin baskısından kaçmak zorunda kalan aktivistlerle birlikte, Belarus'un geleceğini şekillendirecek, ülkeyi yeniden ayağa kaldırmaya hazır bir hükümet oluşturduk.

Amerikalı ve Avrupalı pek çok yetkili ile ilişkilerimizi kurumsal zemine oturttuk; artık dünyanın birçok ülkesinde, Belarus'un meşru lideri olarak tanınıyorum. Hatta, değişim için fırsat kollayan rejim yetkilileriyle dahi diyaloga açık olduk ve görüşmeler gerçekleştirdik.

Tüm bu çabalara rağmen, asıl önemli olan direnişin sönmeyen ruhu ve umudun bulaşıcı gücü. Belarus'un demokratik geleceği bir hayal değil; kolektif cesaretin, mizahın ve dayanışmanın şekillendirdiği bir olasılık olarak, her geçen gün biraz daha yaklaşıyor. Direniş sürüyor ve Belarus'un özgürlüğü için verilen mücadele, yeni bir ülkenin öyküsünü yazmaya devam ediyor.

Bu Olguların Hazırladığı Şeyler

Toplumsal Sarsıntıların Ardından

Büyük toplumsal olaylar, özellikle de otoriter rejimler altında yaşanan sarsıcı deneyimler, bireyleri ve toplumları yalnızca bugünün acılarını taşımakla bırakmaz; aynı zamanda onları gelecekteki mücadeleler, yenilikler ve dayanışma için de hazırlar. Belarus örneğinde görüldüğü gibi, baskı, şiddet ve sürgün, ilk bakışta sadece kayıp ve hüsrana getirmiş gibi görünebilir. Fakat bu olgular, çoğu zaman, bir toplumu yeniden kuracak iradenin, dirayet ve birlikte hareket edebilme yetisinin mayasını da içerir.

Neye Hazırlar?

- **Dayanıklılığa:** Sürekli baskı ve tehdit, bireylerin ve toplulukların ruhsal ve toplumsal dayanıklılığını artırır. Travmalar, bir araya gelmeyi ve ayakta kalmayı öğrenmenin, vazgeçmemeyi içselleştirmenin yolunu açar.
- **Dayanışmaya ve Kolektif Bilince:** Ortak acılar, ortak hedefler yaratır. Sürgünler, aktivistler ve muhalefet hareketleri, başka koşullarda rastlanamayacak bir birliktelik ve dayanışma duygusunu geliştirir.
- **Yenilikçiliğe ve Yaratıcılığa:** Sansür ve baskı ortamı, geleneksel yollar tıkanınca mizah ve ironi gibi yaratıcı protesto biçimlerini doğurur. “Yanlışlıkla gönderilen sticker” bile, yeri geldiğinde bir başkaldırıya dönüşür.
- **Gerçek Değişime:** Süregelen mücadeleler, toplumun değişime olan inancını güçlendirdiği gibi, yeni bir ülke tasavvurunun temellerini de atar. Kökten dönüşüm için gerekli olan o “kritik kütle” hep bu sancılı dönemlerde oluşur.
- **Umuda:** Umut, en karanlık zamanlarda yeşerir ve toplumlar, defalarca bastırılırsalar bile, en küçük bir tebessümde, en ince bir espride, yeniden ayağa kalkacak cesareti bulurlar.

Baskı ve diktatörlük, görünürde sadece yıkıma yol açsa da; gerçekte yeni bir toplumsal bilinç, dayanışma ve özgürlüğe duyulan derin özlemin hazırlayıcısıdır. Belarus'ta olduğu gibi, her acı deneyim, gelecekte daha adil, daha özgür bir toplumun inşasında bir temel taşı olur.

Bu olgular, toplumu yeniden inşa etme azmine, umudu diri tutmaya ve yeni bir başlangıç yapmaya hazırlar. Direnişin ve mizahın iç içe geçtiği bu süreç, yalnızca geçmişin değil, geleceğin de hikâyesini yazmaya başlar.

Belarus'un Avrupa'daki konumu, kendine özgü dili, tarihi ve köklü kimliği ile birleşerek ülkeyi sıradan bir coğrafi sınırın ötesine taşır. Uzun yıllara dayanan demokratik özlemleri ve batı komşularına destek geleneği, Belarus toplumunun karakterini şekillendirmiştir. Sansür ve baskı ne kadar yoğun olursa olsun, yapılan kamuoyu anketleri sürekli olarak Belarusluların Rusya'nın Ukrayna'ya açtığı savaşa karşı çıktığını, tiranlık ve otoriterliğe direnç gösterdiğini ve demokrasiyi kararlılıkla savunduğunu ortaya koyuyor. İlginç bir şekilde, Belarus toplumunun yalnızca yüzde dördü Rusya ile birleşmeyi destekliyor; yüzde 60'tan fazlası ise Putin'in Belarus topraklarında nükleer silah konuşturmasına karşı çıkıyor.

Bu rakamlar tesadüfi bir anormallik değil; toplumun derininde kök salmış bağımsızlık ve Avrupa yanlısı eğilimin somut göstergeleri. Belarusluların bu dirençli tutumu, Putin'in ve Lukaşenko'nun otoriter yönetimlerine karşı gerçek bir engel oluşturdu. Öyle ki, Belarus ordusunun Ukrayna'daki savaşa dahil edilmesi dahi engellenebildi. Belarus'un demiryolu işçileri, Rus askeri lojistiği için kritik öneme sahip olan hatları işgalin ilk haftalarından itibaren sabote etti. Belarus'un Ukrayna'ya desteği yalnızca pasif bir direnişle sınırlı kalmadı; çok sayıda Belaruslu, Ukrayna ordusundaki en büyük yabancı gönüllü birliği olan Kalinouski Alayı'nı kurarak fiilen Ukrayna'nın savunmasına katıldı.

Ülkede artan baskı ve otoriterlik nedeniyle Lukashenko'ya karşı direniş giderek yeraltına ve sürgüne taşındı. Ancak bu sürgün süreci, Belarus muhalefetine sıra dışı bir başarıya imza atmasına da olanak sağladı: Dijital araçlarla temsilcilerin seçildiği Birleşik Geçiş Kabinesi ve Koordinasyon Konseyi gibi kurumları inşa ettiler. Bu organlar, Belarus halkının demokratik iradesini temsil ediyor; hem ülkede kalanlara hem de yurtdışında yaşayan, sayısı yarım milyonu aşan sürgündeki Belaruslulara somut ve pratik destek sunuyor. Aynı zamanda, ihtiyaç duyulduğunda ülkeyi yönetebilecek hazır, birleşik ve güvenilir bir alternatif hükümet yapısı olarak işlev görüyor.

Belarus örneği, sadece acı ve baskıdan ibaret bir tarih değil; toplumsal dayanışmanın, yenilikçi direnişin ve demokratik cesaretin mayalandığı bir zemin. Kimlik, dil ve tarih üzerinden şekillenmiş bu güç, toplumu yeniden inşa etme iradesini ve umudu her daim canlı tutuyor. Belarusluların kararlılığı, kendilerini Avrupa'nın demokratik değerlerine yakınlaştırırken, özgür ve adil bir gelecek için gereken kritik kütlenin de oluşmasına katkı sağlıyor.

Trajikomik Tiyatroda Dış Yardımlar ve Diktatörlüklerin Sonu: Bir Çöküşün Anatomisi mi, Yoksa Yeni Bir Perde mi?

Dış Etkenlerin Oyununda Tarihin Akışı ve Beklenmedik Sonlar

Trajikomik bir tiyatro sahnesinde, baskı ve direnişin iç içe geçtiği, mizahın ve acının birbirini beslediği hikâyelerde sıkça rastladığımız bir motif vardır: Bir ülkenin tarihini, toplumsal dayanışmayı ve yenilikçi ruhu yeniden şekillendiren görünmez eller, yani dış yardımlar. Fakat bu yardımlar, gerçekten de diktatörlüklerin ansızın ve beklenmedik bir şekilde çökmesine mi yol açar? Yoksa sahne değişir, dekor yenilenir ve bambaşka bir oluşumun habercisi olarak mı sistemde yerini alır?

Beklenmedik Çöküşler: Tarihin Yankısı

Dış müdahalelerin ve yardımların, baskıcı rejimlerin çöküşünde oynadığı rolü incelediğimizde, tarihin kimi zaman şaşırtıcı, kimi zaman ironik bir üslupla ilerlediğini görürüz. Birçok diktatörlük, içeriden başlayan halk hareketleriyle sarsılırken, dışarıdan gelen destekler bu hareketlerin ivme kazanmasına, örgütlenmesine ve uluslararası meşruiyet kazanmasına olanak sağlamıştır. Polonya'daki "Solidarność" hareketi, Doğu Almanya'daki barışçıl gösteriler ya da Belarus örneğinde olduğu gibi demiryolu işçileri ve gönüllü birlikler, dışarıdan gelen moral ve lojistik destekle güç bulmuşlardır.

Ancak bu yardımlar, diktatörlüklerin yıkılışını doğrudan bir sonuca bağlamakta çoğu zaman tek başına yeterli değildir. Tarih, bazen o trajikomik ironisiyle dış desteklerin beklendiği gibi sonuç vermediği, hatta yeni baskı biçimlerine veya farklı otoriter yapılarla sonuçlandığı olaylarla doludur. Dış yardımlar, sahnenin dekorunu değiştirebilir; ama ana karakterlerin ve çatışmanın niteliği, çoğunlukla içsel dönüşümün derinliğine ve toplumsal iradenin kararlılığına bağlıdır.

Yeni Bir Dekor? Dış Yardımların Çift Yüzü

Dış yardımlar, bir tiyatro sahnesinde yeni bir perdeyi, yeni aktörleri ve bambaşka bir dekoru da beraberinde getirebilir. Dış güçler, kimi zaman toplumsal dayanışmayı desteklerken, kimi zaman kendi çıkarları doğrultusunda olaylara yön verirler. Bu noktada, trajikomik tiyatronun tuhaflığı devreye girer: Baskıdan kurtulan toplumlar, bazen dış yardımların gölgesinde yeni bir bağımlılık ilişkisine sürüklenir veya farklı türden bir otoriteyle yüzleşirler.

Belarus örneğinde olduğu gibi, dışarıdan gelen destekler (dijital olanaklar, sivil toplum girişimleri, sembolik ve pratik yardımlar) muhalefetin örgütlenmesine ve yeni alternatif yapıların kurulmasına imkân tanımıştır. Ancak, bu yeni yapının toplumsal meşruiyeti, uzun ömürlülüğü ve bağımsızlığı, büyük ölçüde iç dinamiklere, halkın değişim arzusu ve direniş iradesine dayanmaktadır.

Tarihin Yönü: Elbirliğiyle Yazılan Bir Son

Son tahlilde, diktatörlüklerin beklenmedik şekilde yıkılması ne yalnızca dış yardımların bir mucizesidir ne de tamamen içerideki direnişin eseri. Gerçek değişim, trajikomik tiyatronun ironisine uygun olarak, çoğu zaman ikisinin birleşiminde filizlenir. Yeni doğan dekorun rengi, iç irade ve dış destek arasındaki dengenin ürünüdür.

Dış yardımlar, toplumsal değişimin kıvılcımını çıkabilir; ama o kıvılcımın ateşe dönüşmesini sağlayan, toplumun içsel enerjisi ve değişime duyduğu inançtır. Diktatörlüklerin çöküşü sahiden de beklenmedik ve dramatik olabilir, ancak her zaman yeni bir dekor ve yeni bir oyunun başlangıcı anlamına gelir. O yüzden, trajikomik tiyatronun perdesi her açıldığında, hem geçmişten ders almak hem de geleceğe umutla bakmak gerekir.

Sonuçta, dış yardımlar tek başına bir çöküşün garantisi değildir; asıl belirleyici olan, toplumsal dayanışmanın, mizahın ve direnişin iç içe geçtiği o derin kolektif bilinçtir. Her yeni oyun, seyircinin ve oyuncunun birlikte kurduğu bir sahnede, umutla başlar.

Beklenmedik çöküşlerin ardındaki derin kolektif bilinç, yalnızca geçmişin derslerinde değil, bugünün dayanışma ağlarında da hayat bulur. Bu nedenle hareketimiz, merkezi bir kabine ve konseyin ötesine uzanan geniş bir dayanışma ekosistemi inşa etmiştir. Sivil toplum kuruluşlarından diaspora gruplarına, bağımsız medya kuruluşlarından eğitim ve hukuk hizmetlerine, baskı altındakilere ve ailelerine destek sağlayan insani yardım ağlarına kadar uzanan bu çok katmanlı yapı, diktatörlüğe rağmen sosyal dayanışmanın korunmasını mümkün kılar.

Belarus kimliğini ve sivil yaşamını yaşatmak için dini gruplar, küçük işletmeler ve işçi sendikalarıyla el ele veriyor, işçi haklarını savunurken toplumsal dokunun direnç noktalarını güçlendiriyoruz. Basın üzerindeki ağır kısıtlamalara rağmen, medya platformlarımız Belarus'ta milyonlarca insana ulaşmayı sürdürüyor. Hareketimiz, vaatlerini somut adımlarla hayata geçiriyor: 1940'larda Sovyet işgaline karşı direnmek amacıyla kurulan sürgündeki Estonya hükümetinden ilham alarak, biz de sürgündeki yurttaşlarımız için yeni bir Belarus pasaportu oluşturduk ve geleceğe dönük yeni bir anayasa taslağı hazırladık.

Uluslararası alanda da sesimizi yükseltmekten geri durmuyoruz. Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ile yürütülen resmi işbirliklerinin yanı sıra, ABD Dışişleri Bakanlığı ile stratejik bir diyalog kurarak rejim üzerindeki baskıyı artırıyor, özgürlük hareketimizi küresel

gündemde tutuyor, Belarus'un Avrupa'nın güvenlik mimarisiyle ilgili tartışmalarda yer almasını sağlıyoruz. Tüm bu adımlar, Belarus'ta yeni bir siyasi açılım doğduğunda hızlı ve kararlı bir demokratik dönüşümü gerçekleştirebilmemiz için zemin hazırlıyor.

Şu anda diktatörlüğün sonu uzakta görünebilir; ancak tarih, çöküşlerin çoğu zaman beklenmedik biçimde ve ani şoklarla tetiklendiğini gösteriyor. Lukashenko'nun ilerleyen yaşına ve rejimin en üst çevrelerinde çoktan başlamış olan kaçınılmaz iktidar geçişi tartışmalarına bakınca, sistemin tamamen kendisi üzerine kurulduğu ve istikrarlı bir halefiyet mekanizmasının olmayışı, bu yapının kırılganlığını artırıyor. Bazı otokratların aksine, Lukashenko'nun geçerli bir varisi bulunmuyor. Bir iktidar boşluğu ortaya çıktığında, Belarus'un geleceğinin dış müdahaleye değil, kendi halkının iradesine ve özgürlük hareketimizin hazırlıklarına emanet edilmesi için var gücümüzle çalışıyoruz.

Bir Tiyatroda Belarus'un Bağımsızlığının Savunusu: Dış Yardımların Gölgesinde Gerçek Bir Direniş mi?

Dış Güçlerin Rolü ve Kolektif Bilincin İzinde

Bir tiyatro sahnesinde perdenin aralanışı, seyirciyi yeni bir dekor, oyuncu kadrosu ve hikâyeyle karşı karşıya bırakır. Belarus'un özgürlük mücadelesi de tıpkı böylesi bir sahne değişimine benziyor: Dış ülkelerin yardımları, sivil toplumun ve kolektif direnişin örgütlenmesinde hem destekçi hem de yeni bir bağımlılık ilişkisini doğuran aktörler olarak beliriyor mu?

Belarus örneğinde dış yardımlar dijital olanaklar, insani destekler, diaspora ve medya ağları muhalefetin örgütlenmesini, alternatif toplumsal yapıların kurulmasını ve özgürlük hareketinin sürdürülmesini kolaylaştırıyor. Özellikle Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve ABD Dışişleri Bakanlığı ile yürütülen resmi işbirlikleri, Belarus'un uluslararası arenada sesini yükseltmesini ve rejim üzerindeki baskıyı artırmasını sağlıyor. Ancak bu yardımların toplumsal meşruiyeti ve kalıcılığı, yalnızca dışarıdan gelen desteğe dayanmakla sınırlı kalmıyor mu?

Sahne de esas rolü oynayanlar, Belarus halkının içsel enerjisi ve değişime duyduğu inançtır. Dışarıdan gelen yardımlar, bir kıvılcım gibi toplumsal değişimin ateşini tutuşturabilir; ama bu ateş, halkın kendi iradesiyle harlanır, kolektif bilinçle alevlenir. Hareketin, merkezi bir kabine veya konseyden öteye uzanan, sivil toplumdan eğitim kurumlarına, bağımsız medyadan dini gruplara kadar genişleyen bir dayanışma ekosistemini inşa etmesi, Belarus kimliğinin ve bağımsızlığının esas savunusunun nerede yattığını gösteriyor mu?

Peki, dış ülkelerin yardımıyla savunulan şey Belarus'un bağımsızlığından geriye kalanlar mı, yoksa yeni bir dekorun gölgesinde başka bir bağımlılık ilişkisi mi? Burada yanıt, trajikomik tiyatronun ironisinde saklı: Dış yardımlar, özgürlük hareketinin uluslararası alanda görünür olmasını ve demokratik dönüşüm için zemin hazırlanmasını sağlıyor, fakat bu yardımların gerçek anlamı, Belarus halkının kendi kaderini tayin iradesiyle birleştiğinde ortaya çıkıyor mu?

Hareketin, sürgündeki yurttaşları için yeni bir Belarus pasaportu oluşturması, geleceği şekillendirecek anayasa taslağı hazırlaması ve işçi haklarından insani yardıma kadar pek çok alanda dayanışmayı güçlendirmesi; yalnızca dış gücün bir ürünü değil, Belarus'un toplumsal dokusunun direncine ve kendi iç dinamiklerine dayalı bir mücadele biçimi. Yani sahnedeki aktörler, dış ülkelerin yardımıyla gerçekten Belarus'un bağımsızlığından geriye kalanları savunuyorlar; ama esasen bu savunu, dış gücün iradesiyle değil, kendi kolektif bilinçlerinin ve direnişlerinin sahiciliğiyle şekilleniyor mu?

Sonuç olarak, dış yardımlar bir çöküşün garantisi değildir, tıpkı yeni bir sahne dekorunun tek başına bir oyunu anlamlı kılmadığı gibi. Belarus'un geleceği, dış müdahalenin değil, özgürlük hareketinin hazırlıkları ve halkın iradesinin ellerinde şekillenecek. Bu tiyatroda, hem geçmişten ders alan hem de geleceğe umutla bakan bir kolektif bilinç sahneye hükmediyor; gerçek bağımsızlığı savunanlar, yalnızca dış ülkelerin yardımıyla değil, esasen kendi dayanışma ağları ve toplumsal iradeleriyle bunu mümkün kılıyor mu?

Belki de yakında, Belarus'un sahnesinde yeni dekorlar ve oyuncular belirirken, bugün sorduğumuz bu sorular yankılanacak: Dışarıdan gelen yardımlar, gerçekten özgürlüğün mayasını oluşturabilir mi? Yoksa her yeni dekor, yalnızca eski bağımlılıkların gölgesinde bir sahne mi açar? Ve sahnede yerini alan kolektif bilinç, kendi iradesini trajediyle mi, yoksa umutla mı yazacak?

Geleceğin perdesi aralandığında, yanıtlar yine bu halkın yaratıcı gücünde; toplumsal dayanışmanın, direncin ve özgür iradenin yeni anlatısında saklı olacak. Belki de bir sonraki sahnede, dış yardımın ateşini kendi elleriyle harmanlayan bir Belarus; bağımsızlığının gerçek savunusunu, bizzat halkının kolektif cesaretiyle başlatacak. Böylece, bugünkü sorular ve onların cevapları, gelecek dekorlar arasında bir yankı olarak varlığını sürdürecektir ve yeni anlamlar kazanacak.

Ve perde yeniden aralanırken, Belarus sahnesinde yeni bir oyun başlıyor: rejimin seçkinlerine, belki de ilk kez böylesine açık bir davet gönderiliyor. Müzakere edilmiş, barışçıl bir geçiş için masaya oturma fırsatı... Bu çağrı, geçmişin ağır ironisiyle değil, geleceğin umut dolu cümleleriyle yapılmakta. Demokratik güçlerle, rejimde değişime hazır olanlar arasında önerilen yuvarlak masa diyalogu, yalnızca bir uzlaşma arayışı değil; aynı zamanda toplumsal yaraların iyileşmesi, siyasi krizin barışçıl yollarla sona ermesi için bir fırsat.

Bu model, Polonya'nın 1989'daki tarihi yuvarlak masa toplantısından ilham alıyor: O dönemde, rejim ve muhalefet, Moskova'nın zayıflaması ve Batı'nın yaptırımlarıyla sarsılmışken, ulusal uzlaşmanın yeni bir yolunu keşfetmişti. Sonunda Dayanışma hareketinin görevi devralmasıyla, tarih bir dönüm noktasına ulaştı. Belarus'un bugünkü tablosunda da, rejimin yüzeydeki yekpare görünümü gerçekte çatlaklarla dolu; bakanlıklardan güvenlik servislerine, hatta devlet medyasına dek hayal kırıklığına uğramış yetkililer yolunu arıyor. Kimileri, Minsk'in yaptırımlardan nasıl kaçındığını sessizce sızdırırken, bu içeridekiler değişimin anahtarını ellerinde tutabilir.

İşte bu yüzden, demokratik hareket sessiz ama kararlı bir iletişim ağı örüyor; değişimin kaçınılmazlığını bilen, kendi yarınlarının bu dönüşüme bağlı olduğunun farkında olanlarla teması canlı tutuyor. Görev, Belarusluların desteğini korumak, Avrupa yanlısı duyguları güçlendirmek ve Rus propagandasının toplumu zehirlemesini önlemek. Her temas, her diyalogun kıvılcımı, özgürlük sahnesinin yeni aktörlerine alan açıyor.

Bugün Belarus'un bağımsızlığından geriye kalanları savunmak, sadece geçmişin mirasını korumak değil; aynı zamanda, Lukashenko'nun onlarca yıl boyunca Batı ile Doğu arasındaki dengeyi kendi çıkarı için kullanma çabasına karşı, toplumun gerçek iradesini yeniden sahneye taşımaktır. Artık neredeyse tamamen Rusya'ya bağımlı bir iktidarın gölgesinde, Minsk'in bir Rus askeri karakolundan fazlası olabilmesi için toplumsal irade, cesaret ve direniş gerekmektedir.

Belki de, Belarus'un geleceğinin yeni sahnesinde, barışçıl diyalogun yankısı ve içerideki değişimin sessiz adımları, bağımsızlığın gerçek savunusunu bizzat halkın kolektif cesaretine teslim edecek. Ve perde tekrar açıldığında, Belarus toplumunun özgürlük sevdası, yeni dekorlar arasında, umut ve direnişin yankısıyla yeniden şekillenecek.

Belarus'un “Baskının Gücü” Sahnesinde: İki Dünya Arasında Bir Yönetmenin Anlatısı

Batı ve Doğu Savaş Baronları Arasında Kalan Bir Toplumun Dramatik Yansıması

Belarus'un günümüzdeki siyasal ve toplumsal sahnesi, adeta iki kutbun Batı ve Doğu'nun arasında sıkışmış bir tiyatro gösterisini andırıyor. Sahnede “iyi polis” ve “kötü polis” rolleri, Batı'nın özgürlük ve demokrasi vaadiyle, Doğu'nun istikrar ve güvenlik gerekçesiyle çakışıyor. Bu iki güç, Belarus toplumunun iradesini kendi lehlerine çekmek için görünürde farklı ama temelde benzer araçlar kullanıyor: baskı, vaat, yaptırım ve propaganda.

Yönetmen bu anlatının gözle görülmeyen ama her şeyi şekillendiren elinde sahneyi “Baskının Gücü” başlığıyla kurarken, baskının kendisini soyut bir tehditten öteye taşıyor; onu gündelik hayata, kolektif bilince ve devletin en derin yapılarına işliyor. Belarus’un halkı, iktidarının gölgesinde sıkışırken, Batı’nın uzattığı yardım eliyle nefes almaya, Doğu’nun baskısıyla ise kendi kimliğini korumaya çalışıyor.

Bu yönetmen, baskının gücünü tek bir tarafa isnat etmiyor; aksine, Batı ve Doğu’yu aynı oyunun farklı oyuncularını olarak resmediyor. Batı, bazen “iyi polis” rolüyle özgürlük, insan hakları ve demokratikleşme vaatleriyle sahneye çıkıyor; fakat bu vaatler çoğu zaman kendi çıkar hesaplarının gölgesinde kalıyor. Doğu ise, “kötü polis” rolüyle düzen ve güvenlik perdesini öne sürüyor; fakat asıl amacı, Belarus’u kendi nüfuz alanında tutabilmek. Böylece, Belarus sahnesinde gerçek bir özgürlük oyunu değil, iki büyük güç arasında oynanan, bitmek bilmeyen bir satranç partisi izleniyor.

Sahnenin merkezinde ise Belarus halkı var: Ne tamamen Batı’nın sözünü dinliyor, ne de Doğu’nun baskısına mutlak teslim oluyor. Yönetmenin anlatısında, halkın kolektif cesareti, dayanışması ve varoluş iradesi, baskının gücünü aşmanın asıl anahtarı olarak gösteriliyor. Rejimin seçkinleriyle değişim isteyen toplumsal aktörler arasında müzakere edilen yeni bir “yuvarlak masa” teklifi, sahnede bir umut ışığı gibi beliriyor. Bu, Polonya’nın 1989’daki tarihi yuvarlak masa deneyimine gönderme yapan, barışçıl bir geçişin mümkün olabileceğine dair bir inanç.

Fakat yönetmen, bu geçişin kolay olmayacağını da vurguluyor. Batı ve Doğu savaş baronlarının her müdahalesi, Belarus’un bağımsızlık arayışına yeni katmanlar ekliyor; toplumsal iradeyi hem güçlendiriyor hem de sınavdan geçiriyor. Baskı, bazen açık bir zorbalık, bazen ise yardım kisvesinde gelen ince bir yönlendirme olarak sahnede yer alıyor. Yönetmen, seyirciye “Gerçek özgürlük, dışarıdan gelen yardımlarda mı, yoksa halkın kendi iç dinamiklerinde mi?” sorusunu sormaktan çekinmiyor.

Son perdede, Belarus’un geleceği hâlâ belirsiz; fakat yönetmenin anlatısında umut eksik değil. Toplumsal dayanışma, yaratıcı direniş biçimleri ve sahici bir özgürlük arzusu, bu baskılar arasında yeni yollar açıyor. Böylece “Baskının Gücü” sahnesi, sadece bir çaresizlik anlatısı değil, aynı zamanda kolektif iradenin ve umudun güçlü bir manifestosu olarak öne çıkıyor.

Perde tam da burada açılıyor; izleyelim. Batı bloğunun istihbarat gözlüğünden bakıldığında, Kremlin’e mutlak bağımlı hale gelen bir rejimin gölgesinde demokratik bir Belarus inşa etmek yalnızca Belarusluların çıkarına değil, aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği’nin de menfaatine hizmet ediyor. Çünkü Belarus özgürleşirse, Rusya artık Avrupa kıtasında askeri bir gözlem noktası ya da baskı aracı işlevi göremeyecek; bu da NATO’nun doğu sınırındaki baskıyı azaltacak, savunma giderlerini düşürecek. Ötesinde, özgür bir Belarus hem bölgesel istikrarı güçlendirecek hem de Ukrayna için güvenilir bir partner haline gelecek.

Belarus'un birinci sınıf BT sektörüyle dijital inovasyona katkısı, enerji çeşitlendirmesini desteklemesi ve uluslararası ticareti kolaylaştırıcı potansiyeliyle, demokratikleşmesi Batı için stratejik bir değer taşıyor. Lukaşenko'nun istikrarsızlığı araçsallaştıran, göçü bir baskı unsuru olarak kullanan yaklaşımının tersine, demokratik bir yönetim sınır güvenliği ve işbirliğine katkıda bulunacaktır.

Ancak, Belaruslular adına ülkeyi yabancı güçlerden "kurtarmak" ya da ülkeyi onlar adına dönüştürmek, Batı'nın misyonu olarak görülmemesin isteniyor. Kara propaganda olarak verilen mesaj Bu bir Belarus meselesi; hem tarihi sorumluluk hem de toplumsal misyon. Yine de, bu dönüşümü kendi dinamikleriyle başarıya ulaştırmak için Belarus halkı yardıma ihtiyaç duyuyor. Ve de bundan faydalanmak gerekiyor oyunu oynanıyor..

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği, 2020'deki seçimlerin ardından üç ayaklı bir stratejiyle Belaruslulara destek verdi: Rejimi zayıflatmak, özgürlük ve Avrupa yanlı taleplerin arkasında durmak ve nihai geçişi kolaylaştırmak. Rejime yaptırımlar uygulandı, Litvanya ve Polonya yüz binlerce Belarusluya güvenli liman oldu; bağımsız medya, aktivistler ve ulusal kimliği koruyan projeler desteklendi. AB, demokratik geçiş sürecine 3 milyar doların üzerinde taahhütte bulunarak Belarus'un Avrupa'ya ait olduğuna dair güçlü bir işaret verdi. Hareketin önemli kazanımlarından biri, rejimle toplum arasındaki ayırım çizgisinin netleştirilmesiydi.

Bu desteğin sürmesi, hatta artması gerekiyor. Zira zaman zaman, Batı'da Kremlin'i dengelemek için Lukashenko ile işbirliğine dönülmesi gerektiği yönünde çağrılar duyuluyor; oysa bu, Belarus'un özgürlüğüyle Rusya'nın nüfuzu arasında bir tercih yapmak anlamına gelir. Doğru strateji, Belarus sivil toplumu, bağımsız medya ve insan hakları savunucularına yönelik teknik ve finansal yardımın artırılması; diaspora ağırları ve dijital güvenlik araçlarının desteklenmesidir. Onlar, demokratik direncin oksijenini taşıyanlardır. Rusya, rejimi desteklemek için yüz milyonlarca dolar harcarken, Batı da ayakta kalacak güçlü alternatifler yaratmaya devam etmelidir.

Elbette, Washington ve Brüksel'de bazı uzmanlar, Moskova'nın güçlü desteğiyle rejim değişiminin mümkün olup olmadığını sorguluyor. Fakat Belarus'un kaderinin Moskova'da yazılamayacağı çok açık. Her şey, Rusya'nın bölgedeki gücüne ve Ukrayna savaşının seyrine bağlı olacak. Eğer Rusya zayıflarsa, Belarus için bir şans doğacak. Bu nedenle, Batılı liderler, ateşkes ve bölgesel barış arayışlarında Belarus'u göz ardı etmemeli; değişim başladığında Belarus'un Moskova için bir "teselli ödülü" haline gelmemesi için önlemler alınmalı.

Kısa vadede ise, Minsk'e yönelik ikincil yaptırımların artırılması, AB-Belarus sınırındaki ticaretin kısıtlanması gibi adımlar rejimin kaynaklarını kurutabilir. Bu tür baskıların tehdidi dahi, finansal açıdan zorlanan iktidarı sarsabilir. Ayrıca, Litvanya'nın Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Adalet Divanı'nda başlattığı girişimlerin diğer ülkelerce de desteklenmesi, rejimin uluslararası alanda sorumlu tutulması açısından kritik.

Gerçek bir değişim için, Lukaşenko'nun gönüllü olarak istifa edip uluslararası gözlem altında özgür ve adil seçimleri kabul etmesi karşılığında kişisel güvenlik garantileri gibi uzlaşma modelleri masada olabilir. Ancak genel ilke bellidir: Cezasızlık son bulmalı, fiilen suç işleyenler adalet önünde hesap vermelidir. Belarus'un özgürlük perdesi bir gün yeniden aralandığında, bu yeni sahnede umut ve adalet birlikte yankılanacaktır. Manipölasyon mesajları verilen trajikomik sahnede oynandı...

Perde yeni bir ışıkla açıldığında, sahnede bu kez anlaşma sanatının narin örüntüleri beliriyor. Yönetmenin gözünden, direnişin de tıpkı tiyatro gibi bir uzlaşma zemini gerektirdiği vurgulanıyor. Zira her büyük toplumsal dönüşüm, mutlak kutuplarla değil, karşıt seslerin birbirini duyabildiği bir diyalogla kalıcı hale gelir.

Anlaşma sanatı, yalnızca karşıt tarafların masaya oturmasıyla değil, aynı zamanda toplumsal hafızada barışı, adaleti ve ortak geleceği hayal etme cesaretiyle başlar. Yönetmen, bu yeni sahnede, tarafların dramatik bir çatışmanın gölgesinde dahi, empatiyle yaklaşmasını, kendi haklılık anlatılarını mutlaklaştırmak yerine, ortak bir dilde buluşmasını önemsiyor. Direnişin anlatısında, öfke ve acıdan doğan bir yaratıcılıkla, karşılıklı taleplerin şeffafça ortaya konduğu, her kesimin kendini adil biçimde ifade edebildiği bir uzlaşma zemini aranıyor.

Bu sahnede, anlaşma sanatı, baskının gölgesinden çıkarak umut ve yenilenme için bir köprü kuruyor. Yönetmenin yorumu şu: Direnişi sürdürenler, ellerindeki kartların tamamını masaya koymayı, geçmişin yaralarını inkâr etmeden, geleceğin ortak çıkarlarını göz ardı etmeden konuşmayı öğrenmeli. Çünkü sahici değişim, ancak karşı tarafı düşmanlaştırmadan, birbirinden beslenen çözüm yolları inşa edildiğinde mümkün olabilir.

Anlaşma sanatında, tiyatronun en güçlü aracı olan diyalog, bir kez daha başrolde yer alıyor. Her replik, yalnızca seyirciye değil, sahnedeki karşıtına da yöneliyor. Böylece, toplumsal uzlaşmanın yolu, sahnede kurulan güven, açıklık ve karşılıklı saygının gerçek hayattaki izdüşümünde şekilleniyor. Yönetmen, seyirciyi bir kez daha taraf olmaya değil, tanık olmaya davet ediyor: Anlaşma, sadece masada değil, zihinlerde ve kalplerde de yenilenmeli ve yeniden inşa edilmeli.

Sonuçta, bu yeni perdede, anlaşma sanatının özü; birlikte yaşama iradesinden, ortak bir gelecek tasavvurundan ve karşılıklı fedakârlıktan doğuyor. Herkes için özgürlük, ancak herkesin birbirinin hikâyesine kulak verdiği bir diyalogun sonunda filizleniyor. Sahne, şimdi bu umudun ve uzlaşının öyküsüne hazırlanıyor.

Ne yazık ki, son beş yılda Birleşmiş Milletler ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşların Belarus'taki krizler karşısında anlamlı bir yanıt üretmekte büyük ölçüde yetersiz kaldığını gözlemledim. Çoğu zaman, bu kurumların eylemleri, sert kınama açıklamalarıyla sınırlı kalıyor; ya araç ve siyasi irade eksikliğiyle ya da uzlaşma

talep eden kuralların ve otoriter üyelerin vetolarının yarattığı kilitlenmeyle felce uğruyorlar.

Buna karşın, bireysel liderlerin inisiyatifi çok farklı bir hikâye anlatıyor. G-7, BM Genel Kurulu ve diğer uluslararası platformlarda başkanlar ve başbakanlarla yaptığım görüşmelerde, kişisel liderliğin ve inisiyatifin gerçek anlamda ne kadar belirleyici olduğunu açıkça gördüm. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Başkan Yardımcısı Kaja Kallas, NATO Genel Sekreteri Mark Rutte, Avrupa Parlamentosu Başkanı Roberta Metsola, İtalya Başbakanı Giorgia Meloni ve Polonya Başbakanı Donald Tusk gibi liderler, Belarus meselesinde cesaret ve kararlılıkla hareket ederek Avrupa'nın ahlaki pusulasını canlı tuttular.

Belki de en dikkat çeken, ABD Başkanı Donald Trump'ın liderliğiydi. Trump yönetimi, Lukashenko rejimine karşı ilk ciddi uluslararası yaptırım uygulayanlardan biri oldu; ABD, 2020'deki acımasız baskı dalgasına kararlı biçimde tepki gösterdi ve Belarus'a yönelik transatlantik bir yaklaşımın şekillenmesinde öncülük etti. Trump, Julie Fisher'ı Belarus'a büyükelçi olarak atadı; girişine izin verilmese de, Fisher 2022'ye kadar ABD'nin Belarus özel elçisi olarak görev yaptı ve şu anda Kiev'de Amerikan maslahatgüzarı olarak çalışıyor.

Bu örnekler gösteriyor ki, uluslararası sistemin hantallığını ve çoğu zaman etkisiz kalan diplomatik jestlerini, bazen cesur bireysel liderlik ve kişisel inisiyatif aşabiliyor. Belarus'un kaderi, yalnızca kurumsal açıklamalar ve kınamalardan değil, aynı zamanda kararlılıkla atılan somut adımlardan ve risk alan liderlerin iradesinden şekilleniyor.

Bu nedenle, küresel demokrasi için verilen mücadelede, kolektif yapıların eksik bıraktığı alanı dolduracak bireysel liderliğe ve yeni nesil dayanışma ağlarına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulduğu bir dönemdeyiz. Belarus'un özgürlük mücadelesi, ancak bu çok katmanlı ve çok sesli desteğin sürekliliğiyle gerçek anlamda yeni bir perde açabilir.

Avrupa'nın Hikâyesinde Belarus: Sahnenin Yeni Perdesi

Bir Senaristin Gözünden

Perde ağır ağır aralanırken, sahnenin ortasında Belarus'un yalnız ve dirençli gövdesi beliriyor. Bu, yalnızca bir ülkenin değil, aynı zamanda Avrupa'nın vicdanında yankılanan çok daha büyük bir hikâyenin habercisi. Seyirci, karanlıkta sessizce beklerken, yönetmenin fısıldadığı replikler yankılanıyor: "Belarus, bu hikâyenin neresinde duracak?"

Bir halk tiyatrosunun samimiyetinde, Avrupa'nın büyük anlatısı yeniden kuruluyor. Belarus, şimdi bir yol ayrımında: Kimi replikler onu dışarıda bırakmak ister, kimi ise ortak bir sahnenin, çoğulcu bir oyunun kaçınılmaz oyuncusu olduğunu dile getirir. Avrupa'nın

tarihi, tıpkı bir tiyatro metni gibi sürekli yeniden yazılıyor; satır aralarında yeni karakterler, yeni çatışmalar ve yeni barış temaları beliriyor.

Seyirci koltuklarında kimileri geçmişin gölgelerini hatırlıyor; duvarların, sınırların, suskunlukların zamanını. Ancak sahnedeki Belarus, suskunluğun ve baskının ötesine, “biz de varız” diyerek ışığa doğru bir adım atıyor. Yönetmenin gözünde, Belarus’un Avrupa’nın hikâyesine dâhil olması, bir uzlaşma değil; karşılıklı cesaret, empati ve yeni bir ortak dil gerektiriyor. Bu, geçmişe hapsolmuş rollerin değil, birlikte yazılacak yeni bir senaryonun çağırısı.

Yine de, uluslararası kurumların hantal girişleri ve uzun cümleleri çoğu zaman finali geciktiriyor. Fakat bazen, sahne dışındaki bir ses bireysel liderlik ve sivil inisiyatif perdenin arkasından cesurca sesleniyor. Belarus’un özgürlük mücadelesi, işte bu çok sesliliğin ve kolektif dayanışmanın sahneye davet edildiği anda yeni bir anlam kazanıyor.

Peki, Belarus Avrupa’nın hikâyesinin bir parçası olacak mı? Cevabın, yazarın kalemiyle değil, sahnede kurulan diyalogla, seyircinin kulak vermesiyle ve her bir oyuncunun diğerinin hikâyesini anlayabilme cesaretiyle şekilleneceği bir gerçek. Tıpkı halk tiyatrosunda olduğu gibi, bu oyunun sonunu, hep birlikte kuracağımız yeni cümleler belirleyecek.

Son perdede, umut ve uzlaşının öyküsünün Belarus’u da içine alması, yalnızca politik bir karar değil, ortak bir iradenin ve yeni bir Avrupa kimliğinin sahnede görünür kılınmasıdır. Çünkü gerçek tiyatro, herkesin hikâyesinin anlatıldığı ve herkesin birbirine kulak verdiği yerde başlar. Avrupa’nın hikâyesine Belarus’un adının yazılması, işte bu yeni perdenin başlangıcı olabilir.

Ve son perdeye yaklaşırken, sahnenin loş ışığında Batı’nın savaş kolunu temsil eden bir liderin silüeti ağır ağır belirir: Trump. Seyirci merakla beklerken diyaloglar yeni bir boyuta taşınır, çünkü şimdi Belarus’un kaderinde yalnızca Avrupa değil, transatlantik bir irade de rol oynayacaktır.

Trump, görevdeki ikinci döneminde de güçlü sicilini sürdürmüştür. Sahneye, ABD’nin Ukrayna elçisi emekli general Keith Kellogg’un yanı sıra, “ABD vatandaşları ve beş yılını hücre hapsinde geçiren kocam Siarhei de dahil olmak üzere” birçok Belaruslu siyasi mahkumun özgürlüğüne kavuşmasını sağlayan bir hamleyle çıkar. Bu tarihi atılım için Trump ve ekibine sonsuz bir minnettarlık duyulduğu, karanlık salonda yankılanan bir monologda vurgulanır. Ama bu yalnızca insani bir jest değildir; aynı zamanda Amerikan kaldırıcının, yani Washington’un caydırıcı etkisinin yeni bir tezahürüdür. Rejimin başındaki Lukashenko, Trump’ın öngörülemez hamlelerinden çekinerek, daha güçlü yaptırımlara ya da iktidarını riske atacak bir krize sürüklenmek yerine Siarhei’yi serbest bırakmayı seçmiştir. Üstelik bunun karşılığında Washington’dan herhangi bir ödün de almamıştır.

Şimdi ise oyunun yeni sahnesinde, Trump’a bir çağrı yükselir: Aynı kozu kullanarak kalan 1.150 siyasi tutuklunun da serbest bırakılması için baskı yapması istenir. Bu, Belarus rejimi ile demokratik güçler arasında yıllardır süren gerilimin çözülmesinde ilk gerçek adım olabilir. Eğer bu çabalar başarıya ulaşırsa, Trump için Belarus’un modern tarihinde eşi görülmemiş bir insani zaferin kapıları açılacaktır.

Oyunun akışı içinde, Trump’ın daha derin bir angajman göstermekten çekinmesine gerek olmadığı vurgulanır. Belarus, pek çok küresel krizden farklı olarak, ne bir iç savaşa ne de etnik ya da ideolojik bir bölünmeye sürüklenmiştir. Burada, onlarca yılı bulan soğukluğu yaratan, tek bir kişinin iktidarına dayanan katı bir yapı var. İşte tam da bu noktada, Belarus dosyası Trump için düşük maliyetli ve yüksek etkili bir diplomatik fırsata dönüşür. Başarı, yalnızca Belarus’a umut olmakla kalmayacak; Küba, İran ve Venezüella gibi diğer otoriter rejimlere de, dünyada hiçbir baskıcı yönetimin kendisini bütünüyle güvende hissedemeyeceğine dair güçlü bir mesaj gönderecektir.

Tiyatrodaki yeni bir mizansen önerisi olarak, ABD’nin Belarus için tıpkı Kellogg’un Ukrayna’ya atanması gibi özel bir elçi görevlendirmesi zamanı gelmiştir. Bu elçi, siyasi tutukluların salıverilmesi, yaptırımların etkin şekilde senkronize edilmesi ve Belarus’un reform yolunda ilerlemesi için Washington’un AB ile ve Belaruslu demokrasi hareketiyle yakın işbirliği yürütebilir.

Sahne arkasından yükselen ikinci bir ses ise ABD Kongresi’nin desteğidir. Belarus, milletvekillerini parti çizgileri üstünde buluşturan nadir dış politika dosyalarından biri olmaya devam etmektedir. Demokratlar ve Cumhuriyetçiler, Temsilciler Meclisi’nde ve Senato’da, ortaya konan bu yol haritasına inanmaktadır. Yaptırımların uygulanmasını zorunlu kılan ve tarihsel olarak Belarus sivil toplumuna, bağımsız medyasına ve siyasi mahpuslara yardım sağlayan Belarus Demokrasi Yasası’nın güncellenmiş hali, her iki parti grubundan da sponsor bulmuş ve bir “eylem planı” olarak sahnedeki yerini almak üzeredir.

Böylece, tiyatronun son perdesinde diyaloglar yalnızca Avrupa’nın değil, dünyanın ortak vicdanına seslenmeye başlar. Işıklar kapanırken Belarus’un özgürlük yolculuğunda yeni bir perde açılır: Bu, birlikte yazılacak, cesaret ve dayanışmanın başrolde olduğu evrensel bir insanlık hikâyesidir. Mesajı veriliyor...

Sahnedeki “HİÇBİR ŞEYDE DURMA” Çılgılığının Ardındaki Anlam

Uykuyla Gerçeğin Arasında Bir Çağrı

Karanlık salonda, koltukların arasında ağırlaşan hava ve dikkatlerin çözülmeye yüz tuttuğu bir anda, sahnede beklenmedik bir yankı yükselir: HİÇBİR ŞEYDE DURMA! Bu ani, yüksek sesin, tiyatrodaki dalıp gitmiş ya da hayatın ağırlığıyla göz kapakları istemsizce

kapanan seyircileri silkeleyip uyandırmak için mi patladığını, kimse tam olarak bilemez. Kimi, bu beklenmedik çıkışı, oyuncunun özenle örülmüş bir oyunu bölüp seyirciye doğrudan seslenmesi olarak yorumlar. Kimi ise, duraksayan bir anlatının, seyircinin de duraksayışının kırılması için gerekli bir müdahale olarak görür.

Ancak bu ses, yalnızca uykunun mahmurluğuna karşı bir uyarı olmaktan çok daha fazlasıdır. Zira, Belarus'un özgürlük yolculuğu üzerinden sahnede çizilen kolektif mücadele, sahnede ve salonda gizli bir ortaklık çağrısıdır. "HİÇBİR ŞEYDE DURMA!" cümlesi, yalnızca bir emir değil, aynı zamanda bir davettir: Umudun, değişimin ve dayanışmanın aktığı yerde, seyirci de, oyuncu da, hikâyenin kendisi de hareketsiz kalmamalıdır.

Belki de, bu çılgılık, Avrupa'nın kimliğini yeniden yazmaya girişirken, alışıldık konfor alanlarında uyuya kalanlara bir sarsıntı sunar. Politik arenada ya da bir tiyatro salonunda, gerçek anlamda değişim, yalnızca sahnedekilerin değil, gözlemcilerin de iradesiyle başlar. O an, "HİÇBİR ŞEYDE DURMA!" dediğinde, aslında öykünün her bir katılımcısı için bir eşik açılır: Seyirci, artık yalnızca izlemeye değil, anlamaya ve harekete geçmeye çağrılır.

Son perdede yankılanan bu güçlü ses, tiyatronun, yaşamın ve tarihin kesiştiği noktada, "devam et" komutu gibidir. Çünkü ne Belarus'un özgürlük hikâyesi, ne de ortak bir Avrupa hayali, durağanlıkta büyüyebilir. Uykudan bir anlığına uyanan göz, yeniden sahneye döner ve orada, kendi payını, kendi sorumluluğunu bulur. Belki de, en çok şimdi; hiçbir şeyde durmamak, en gerçek insanlık sınavıdır.

Sıklıkla özgürlük mücadelesinin bir sprint değil, uzun soluklu bir maraton olduğuna vurgu yaparım; fakat bazen, en köklü diktatörlüklerin bile ansızın çökebileceği gerçeğiyle bir an önce hazır olmak zorunda hissederiz. Belaruslular, barışçıl, sabırlı ve dirençli duruşlarıyla bu hazırlığı çoktan yapmış görünüyor. Onların onuru için, adalet için, evlerinde huzurla yaşama hakları için kararlı bir biçimde mücadele ediyoruz. İstedikleri şey, Amerikalıların ve Avrupalıların doğal olarak sahip olduğu haklardan fazlası değil: özgürce konuşmak, korkusuzca ibadet etmek, temsilcilerini seçmek, kendi geleceklerini şekillendirmek ve onurlu bir yaşam sürmek. Bizi batıdaki komşularımıza bağlayan temel değerler de bunlar.

Bu değerler, hâlâ sevdiklerini bekleyen binlerce aileye ve sürgünde kalan yüz binlerce Belarusluya ilham kaynağı olduğu gibi, mücadeleye devam etmem için bana da güç veriyor. Rejim belki eşimin serbest kalmasının beni susturacağını sanmış olabilir; oysa bu, kararlılığımı ve azmimi daha da pekiştirdi. Yanımda Siarhei ve halkımızın direnciyle, bu mücadeleye iki kat daha fazla enerjiyle devam edeceğim.

Kimi zaman Belarus'un, önemsenmeyecek kadar küçük olduğunu iddia edenler olur. Fakat biz, Avrupa'nın öyküsünün ayrılmaz bir parçası olarak, kıtanın özgürlüğü için yüksek bedeller ödedik ve öduyoruz. Asla pes etmeyeceğiz. Asıl sorulması gereken,

değişimin Belarus'a gelip gelmeyeceği değil; o değişim gerçekleştiğinde, kimlerin gerçekten hazır olacağıdır. Çünkü özgürlüğün kapısı her an aralanabilir ve o an geldiğinde bu yolculuğun gerçek kahramanları, hazırlıklarıyla tarihe yön vereceklerdir.

Saygılar...

Düzenleme

Cessur Demirali GÜRSU